

KAPNOGRÁFIA

ALAPISMERETEK, PÉLDÁK

A **normál** kapnográf görbe felépítése

I. fázis

A rajzolt grafikon a kilégzéssel kezdődik és az első fázis a **légzési vagy lélegeztetési holttérnek** felel meg. Értéke megegyezik a nulla alapvonallal, így pontos kezdete emiatt az idő kapnogrammon nem különíthető el.

II. fázis

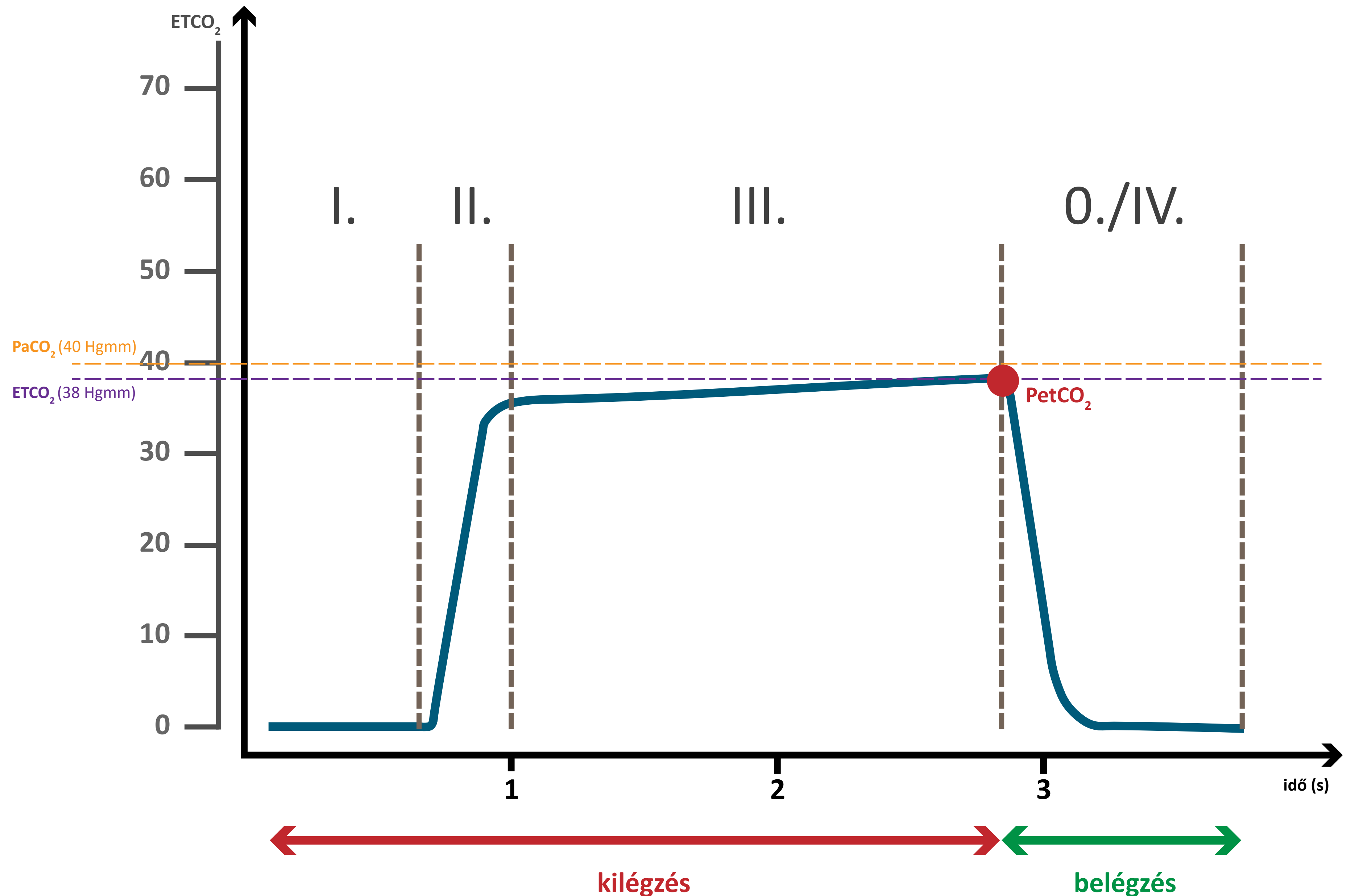
A második szakasz jelzi az **átmeneti zónát** a légzési holttér, valamint az alveoláris tér között, alakja nyújtott, kissé döntött „S” betűhöz hasonlítható.

III. fázis

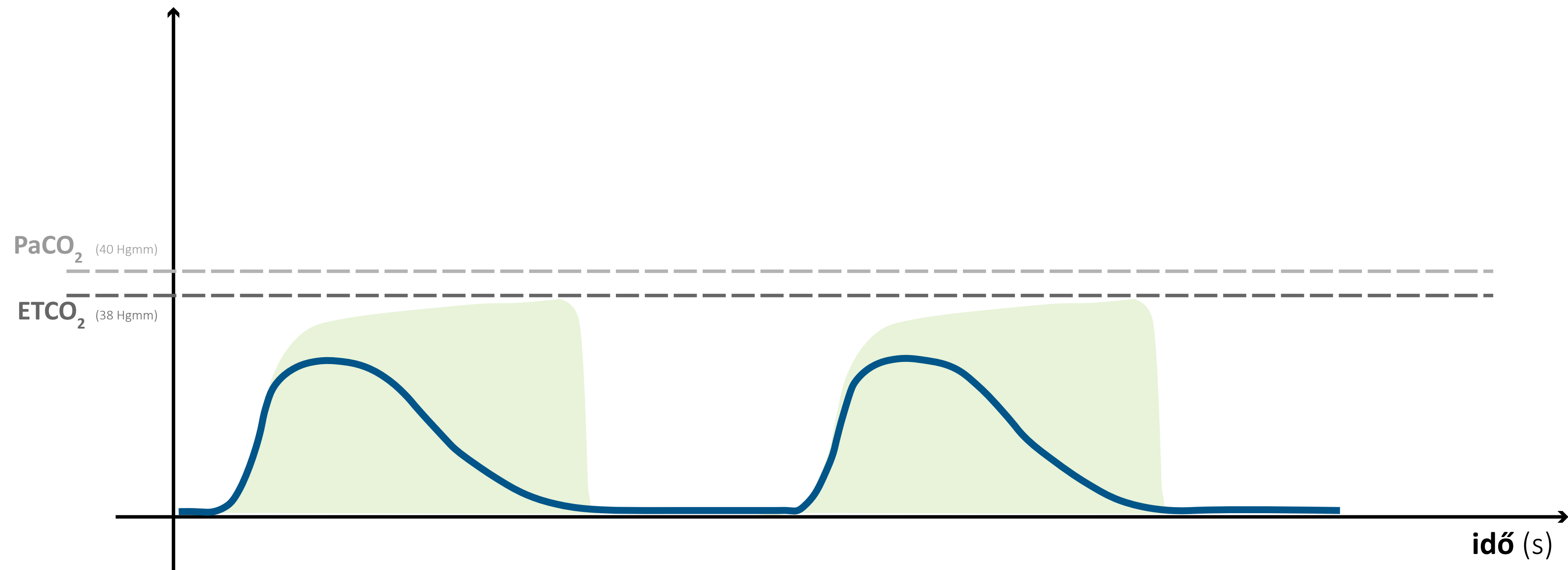
A harmadik fázis **az alveolusokból ürülő gázkeverék szén-dioxid koncentrációját mutatja**, mely a kilégzés vége felé haladva enyhe, 2-3 hgmm-es emelkedést mutat, ennek oka a légzés periódikusságával szemben a kapilláris keringés állandósága, azaz a kilégzés alatt csökkenő térfogatba az alveolusok szén-dioxid tartalma folyamatosan ürül így a koncentráció emelkedik. Legmagasabb pontja a végkilégzési szén-dioxid koncentráció értéke, ezt a szakirodalom peak end tidal CO_2 , azaz $PetCO_2$ jelöléssel látja el. A végkilégzési szén-dioxid koncentráció normálisan 30 és 43 Hgmm közé esik.

0./IV. fázis

A harmadik fázist követően a kapnogramm meredeken csökken, amíg el nem éri ismét a nulla alapvonalat. Ez nulladik, vagy több helyen negyedik fázisként kerül említésre, amely tulajdonképpen a belégzés időtartama.

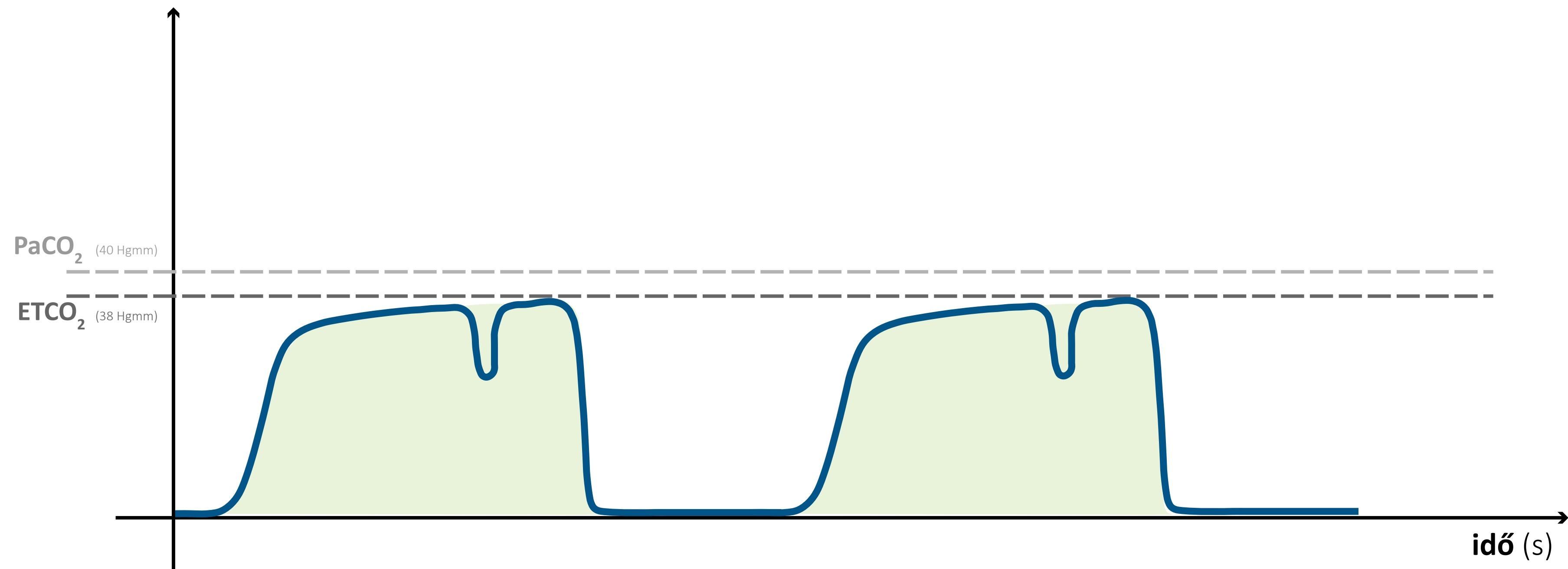

TUBUS A **JOBB** FŐHÖRGŐBEN

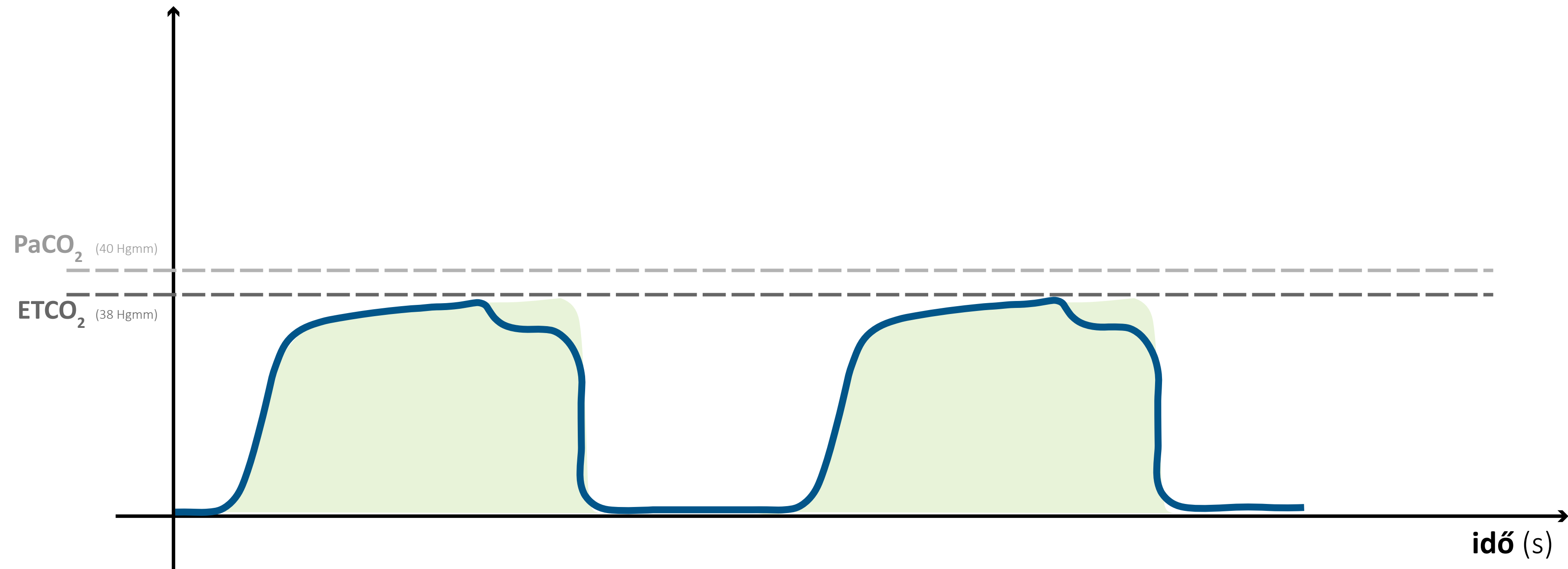
Ha intubáció során a tubus túl mélyre kerül és a jobb főhörgőbe csúszik, akkor a kilégzésvégi szén-dioxid nyomás csökken, a kapnogrammon a normál görbétől elmaradó, domb szerű rajzolatot látunk.

CSÖKKENŐ **IZOMRELAXÁCIÓS** HATÁS

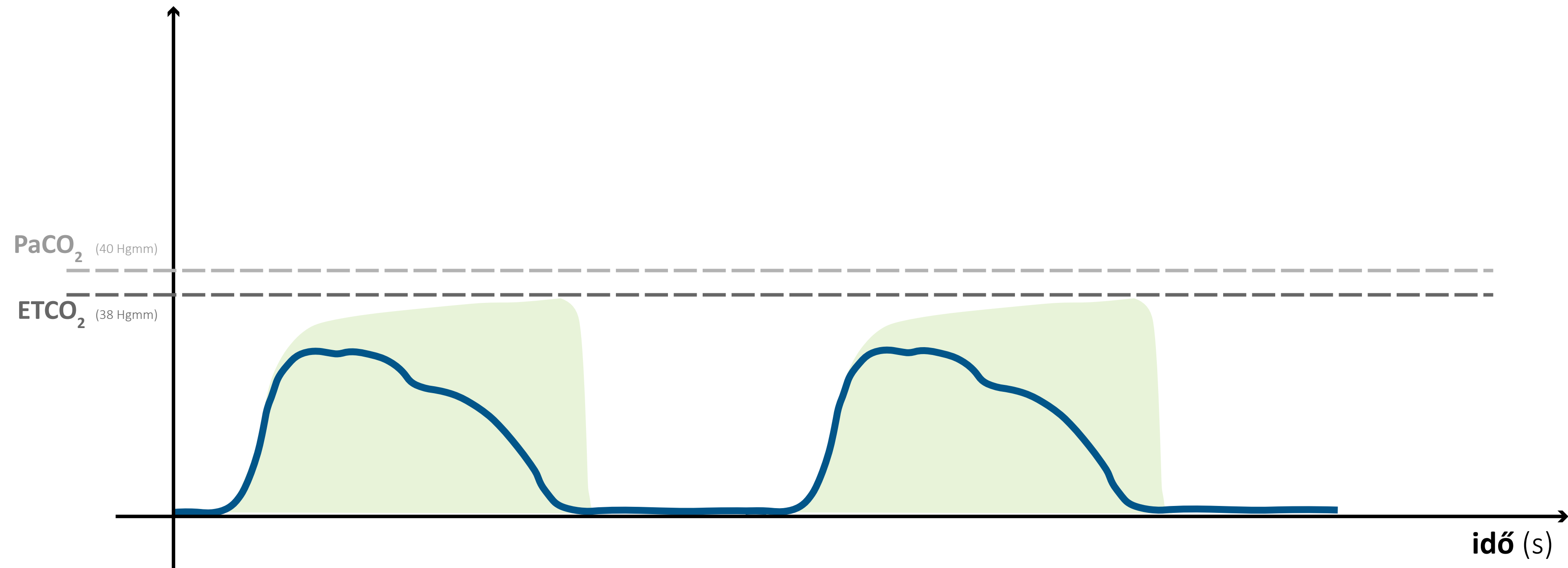
Izomrelaxált, lélegeztetett beteg esetén, ha a kapnogramm harmadik fázisában mély völgy keletkezés látszik, akkor az izomrelaxáció hatásfoka csökken, a gyógyszer a szervezetből kiürült, a beteg gépi kilégzés fázisában belégzést indít, ez okozza a mélyedést. Ezzel együtt az izomrelaxáció csökkenésének egyéb jelei is felfedezhetők, mint a fájdalom, az agitáltság vagy a relatív hypoventilláció.

TUBUSMANDZSETTA TÖMÍTETLENSÉG

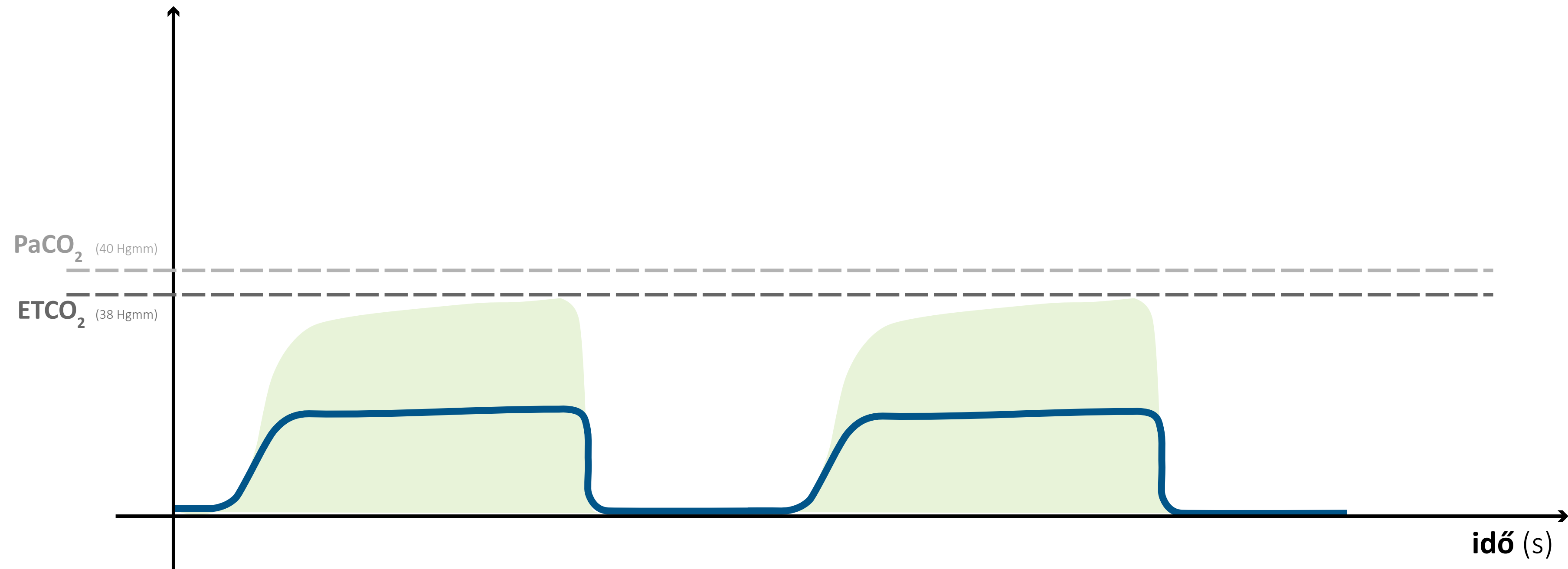
A felfújttubusmandzsetta tömítetlenségét jelzi a harmadik fázis végén található mélyedés. Ezt az eltérést rendszerint oldaláramú kapnográf alkalmazásakor lehet felfedezni, ekkor a csökkenő áramlás mellett a szenzor fals levegőt szív a légúti gázkeverék mellé.

PNEUMOTHORAX

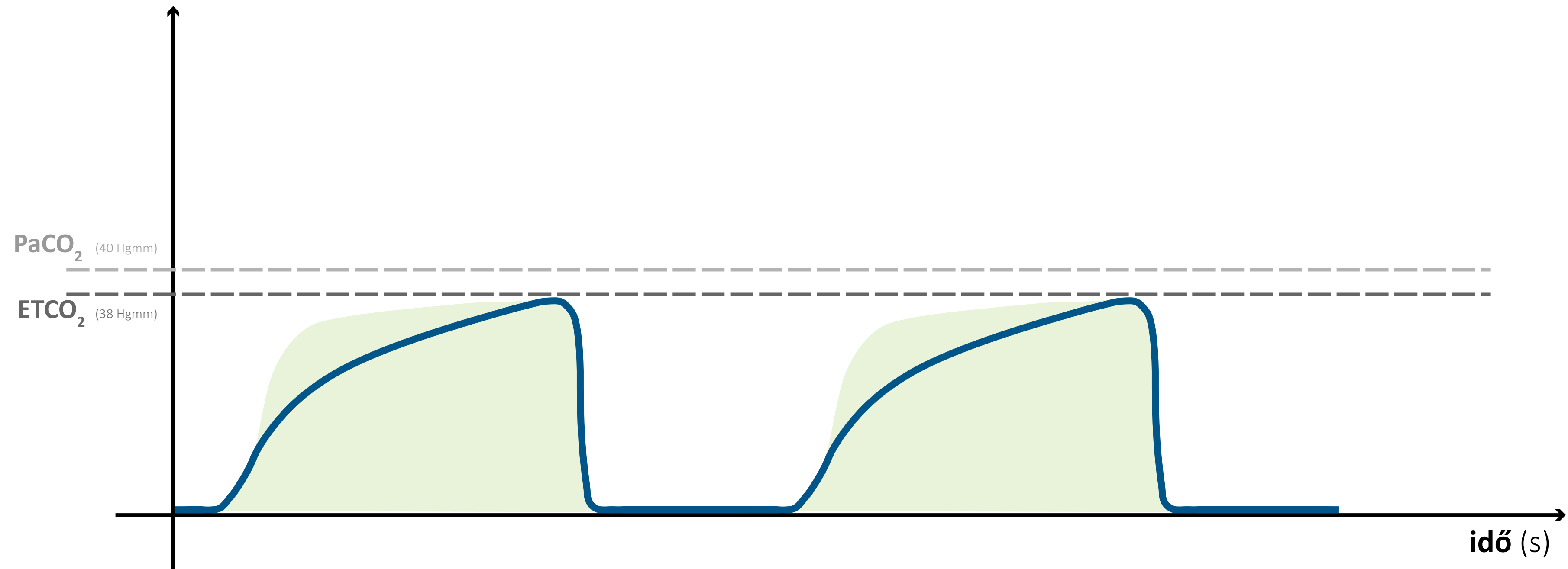
A kilégzés akadályozottsága, például pneumothorax kialakulása esetén, az elváltozás súlyosságától függően a kapnogramm jelentős torzulást mutat.

PULMONÁLIS EMBÓLIA

Pulmonális embólia esetén a légzési holttér növekedése következtében az artériás és a kilégzésvégi szén-dioxid nyomás különbsége jelentősen nő, a kapnogramm, bár morfológiáját tekintve normálnak mondható, mégis jelentősen ellaposodik.

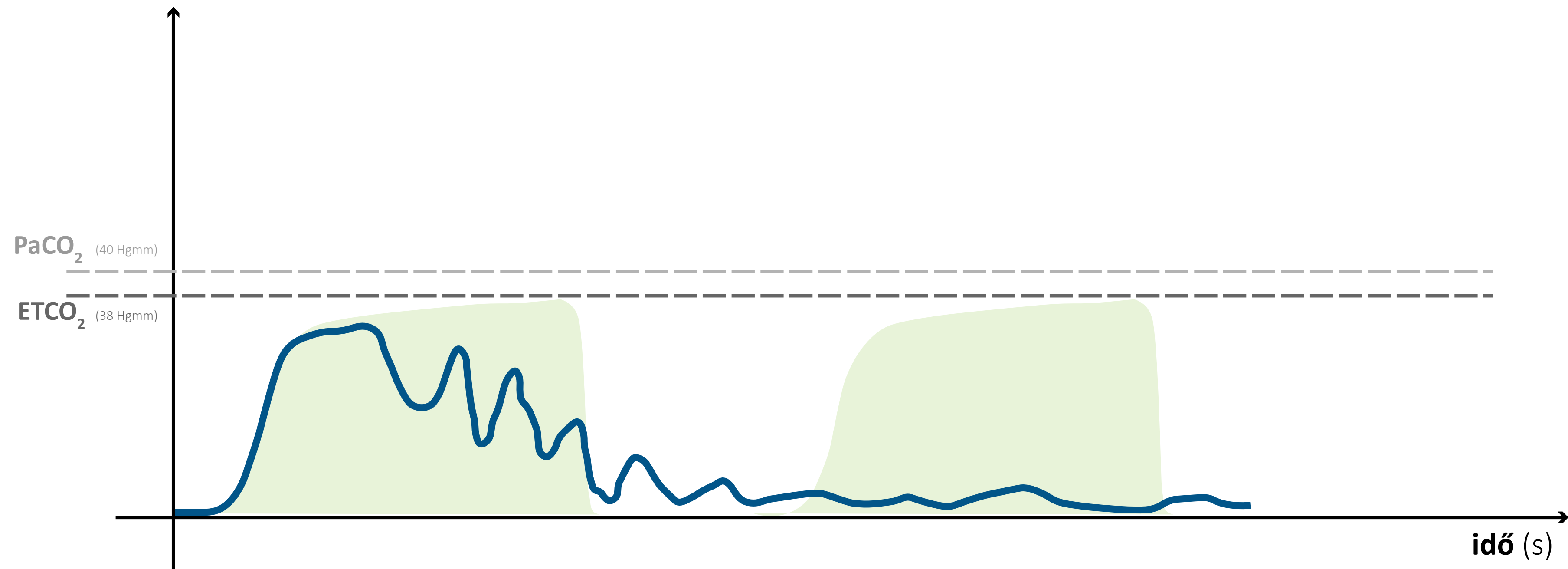
A BETEGSÉG: COPD

COPD során a fennálló sejtes elváltozások lassítják a léghólyagok kiürülését, emiatt a második fázis meredeksége csökken a harmadik fázisé pedig növekszik.

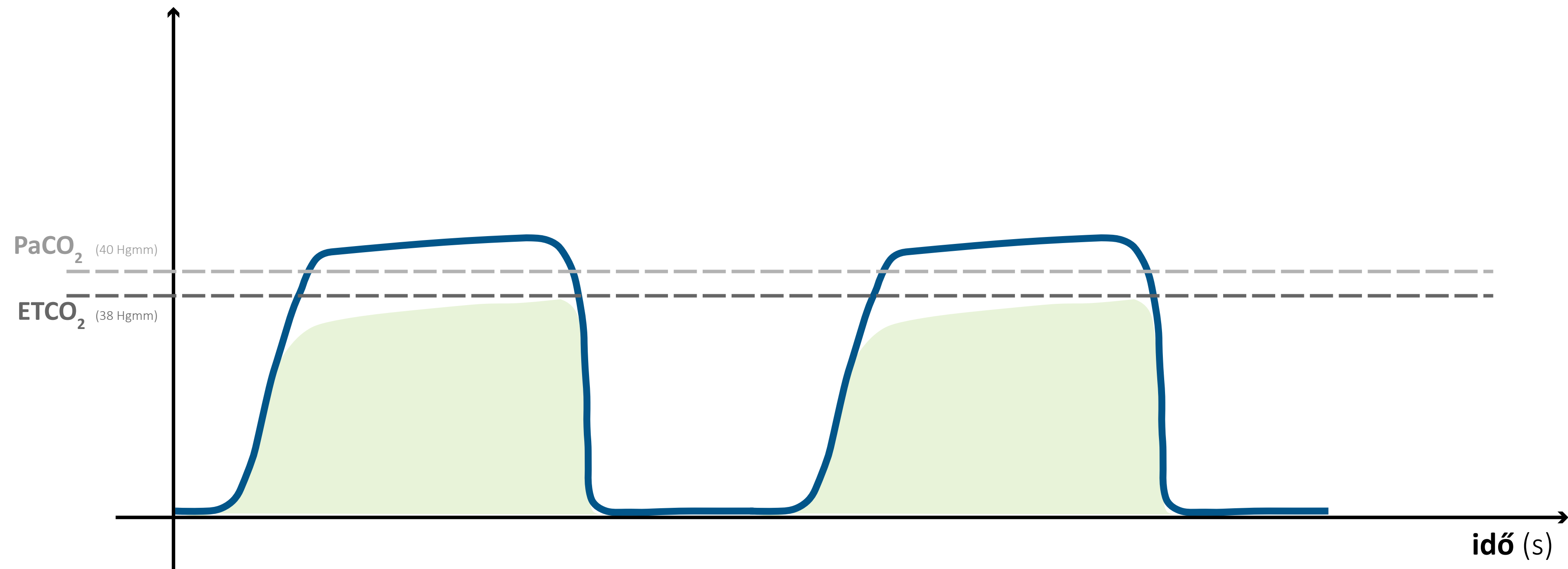

POTENCILISAN HALÁLOS **RITMUSZAVAR**

Potenciálisan halálos ritmuszavar, például kamrafibrilláció jelentkezése során a kapnogramm azonnal jelez, a szívkontrakciók megszűnésével párhuzamosan szűnik a kilélegzett szén-dioxid detektálása is, ezt a görbét rajzolva monitorunkra.

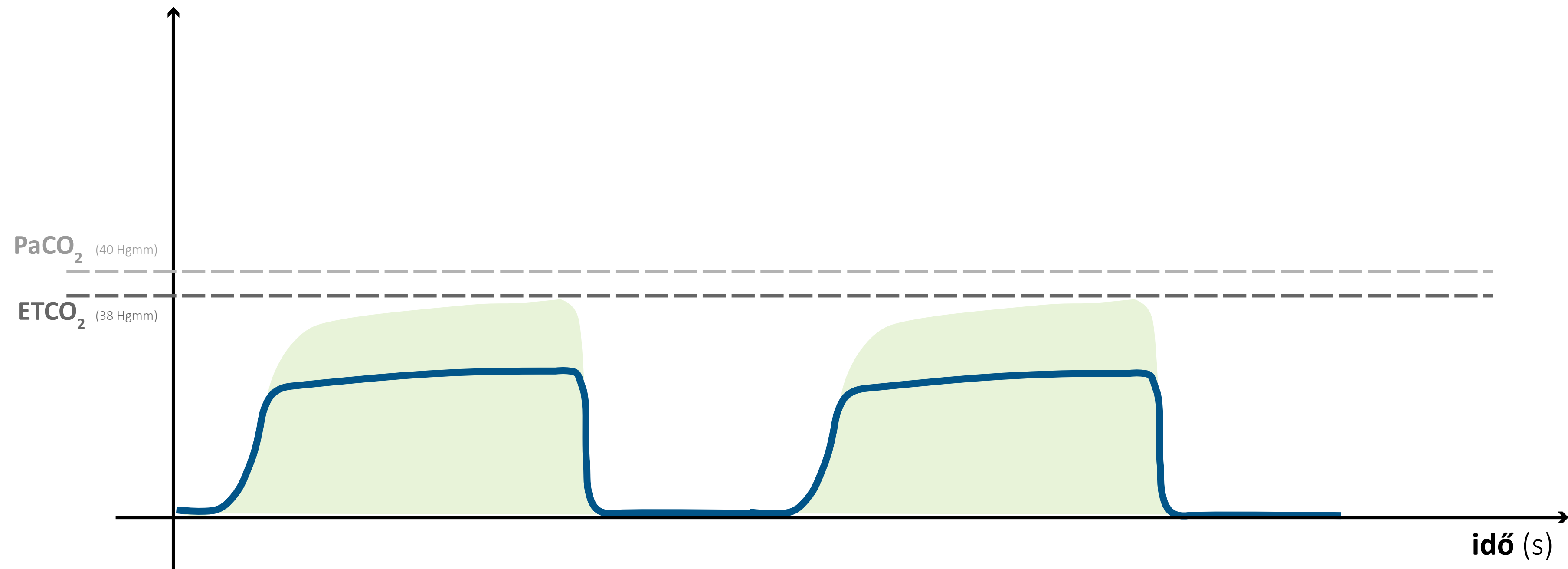
HYPERCAPNIA

A hypercapnia, azaz a megnövekedett ETCO₂ elsődleges okai közé tartozik az alveoláris hypoventilláció, tulajdonképpen ez a leggyakoribb kiváltó tényező, de előfordulhat még rendkívül nagy légzési holttér, alacsony légvételi térfogat, a légzőkörbe visszakerülő szén-dioxid miatt, de jelentkezhet fokozódó szöveti anyagcsere miatti fokozott szén-dioxid termelődés, illetve kompenzált metabolikus alkalózis kapcsán is.

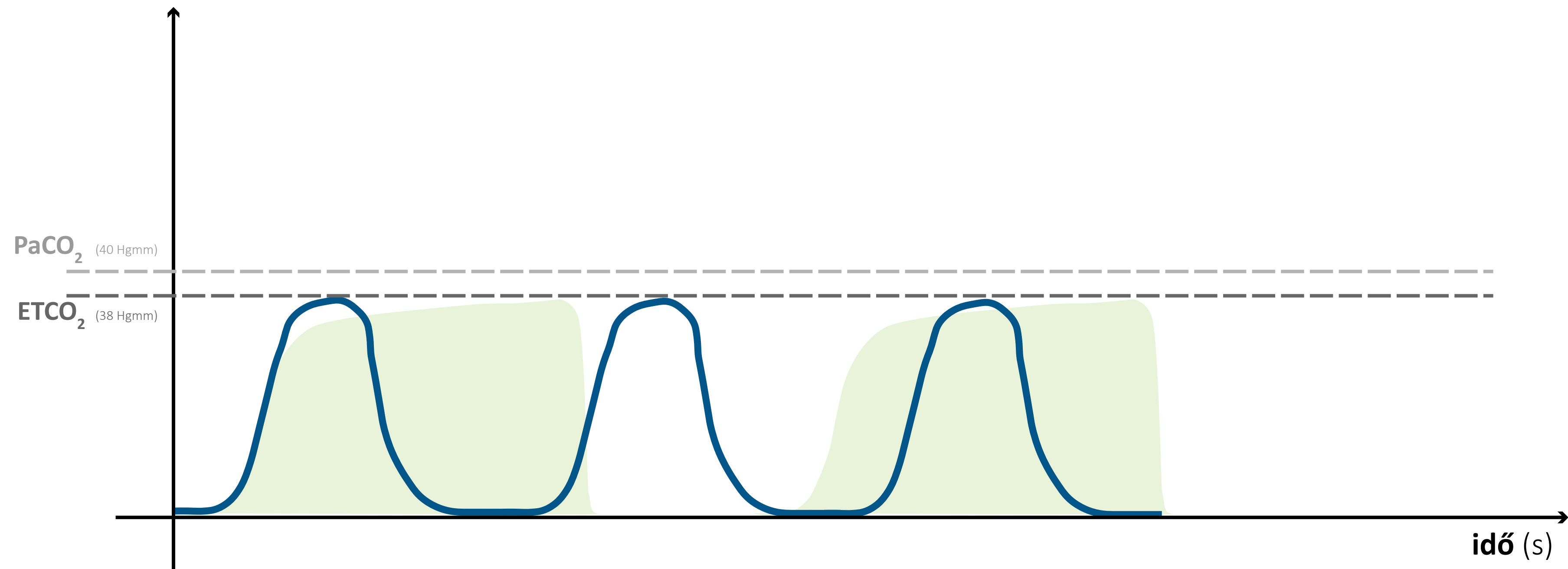
A normál görbe emelkedését láthatjuk.

HYPOCAPNIA

Hypocaniához, azaz csökkent ETCO₂ értékhez vezethet az alveoláris hiperventilláció, a nagy amplitúdójú légzés még normális tartományú légzési frekvencia esetén is, a kihűlés, a túl mély altatás, valamint a spontán légzés mellett jelentkező metabolikus acidózis kompenzációja is. A normál görbe ellaposodását látjuk, de ne keverjük össze a pulmonális embolia okozta eltéréssel, ahol a rajzolat ennél sokkal laposabb.

GYERMEK KAPNOGRAMM

Végezetül hasonlítsuk össze a normál felnőtt, valamint a normál gyermek kapnogramm görbéket. Gyermekeknél jelentkező eltérések esetén ez a görbetípus fog, a felnőtt változattól eltérő elváltozásokat mutatni.